

Сынарта
3 харчы.

Анна Васильевна БЕЛИНА

ТЭРИНЭР КОМИССИЯ

Быыбардар тэрэһин-техиническэй дыһалларын
болдьоҕор толоруу — быыбардары ситиһиннээхтик
ыстыы төрдө.

Оройуоннаады XXIX партийнай конференция кордубулларыгар сэт түбөһүннэрэн, ССКП райкомун бюрота кыра производствнай учаастактар социальнай-экономическай сайдыыларын төһөмүн тургэтэтинигэ туһуламмыт программаны ырытан оңорууга практикаһык үлэни саралаата. Проблеманы быһаарыыга общественность санааты түмүллэр. Онук сымаллах ССКП райкомун бюротун чилиэннэрэ ааспыт өттүлөрүннүкү Мугудай сессиясытынаады Төлөй Диринин бэйүөлэтин олохтоохторун кытта көрсүһүүлэрэ буолла. Онно райисполком сорох отделларын, оройуон предприятиеларын уонна төлүгэлэрин салайааччы

КИЛЭНГИ КЭЛИМ АРЕНДАТОРДАРЫГАР

КЭЛИМ сымлаарга үлэни төрийн сага формалар — коллективнай, индивидуалнай аренда — бодараттар — үлэ бирдириткен көрүнүрү, бир кимдээр. Ол эрээр үлүнүт да, элпүт да онго, буута үүнэн кэлбэтэ, тустөрүтүн, тагнар түрүт. Холобур, албах оту, үлэни бөлөмнөн кизит, сурагырбыт «Мын, дайы» совхоз үс сымлаарыта бирдин ынахтан 2000 кг үүтү ыабыт эбит буоларына, ааспыт сымла 1600 кг сүлүбэтэ.

Ити бир сүрүн бири, минитинэн түс-түс саалаарга үлэлээччилэр агылан тартылалар буолар. Очут, сиплээчт токтаны, тракторист эталоннай тектары, водитель тонна-километры актиратилалар. Оттон салайааччы специалист сүүһүнэн муһаады, уураады, отчуоту өрө туталар. Ынах маммата, сүөһү өлөрө минилар харманнарыгар охсубат. Түмүгэр үүт ыама, эт онго

буута агардаа манньын снл, сүөсүтүт эрө интэрвастарин курдук буолар. Мантан кэлим аренднай бодараттар кинран эрө быһаарылаахха сеп.

Кэлим аренда диил ол аата «манньынснл, отчуот, ферма атын тас үлэбит».

Кэлим аренда киниэн көрбүтэ. Бу бопуруос отласовот сессиялар, атын арас табыллар, муһахтарга дуулла биллэн, бийрэхкитэ, кини өйдөтүт үлэ быһаарылаахха.

Сүөһү киниэнэр икин

тардириттар. Кинилэргэ түс-түс техника, сир, септөөх база аманьылар. Үлэ кайдах тариллар? Холобур, үүккэ ылаа көрүөтүс. Биритэ да дохуоту төгнөн үлэлэргэ табыллар. Биритэ динэр үүккэ биригээдэ

эти. Быһыл 10 центирге тиндэ. Урут Илин Негизда субан ферматыгар 20-чэ снл үлэлэир. Билигин 12 кинилээх коллектив айдаана суох үлэлэир.

Оройуонга эти, үүтү дэлэтэргэ адыс сага дэлэллэр, тосту уларыттылар наадалар. Агардаа үлэбитин ыһыны кэтин, кинитан доруоттан, наар дону үтүтүн, септөөх, бастын быһаарыны олохтоон сир өтүөлүт, сүлүкүлүт сүтэ. Быһах бодараттарин таринэн снл кинибит дини сирарыныахха дэлэл кинибууна көрдөрүт да үрдүөгэ. Ол эрэр тарэтинин, салайыны тосту уларыттылар тупсарыттар ордук үүтүтүн сийдыахтар. Дэлэл итин кини да кэтин, кини, кини сүлүкүлүтүтүт. Онугунаа чуолан, кооперация бүтүтүн кэлим аренда кини буолуо дин снл быһаар. Бу атиллабиттар олоххо кинилэргэ хорсун санаалаах салайааччылар, индирдэ наадалар. Кинилэргэ бу дүөххэ, үрөтүлээх.

И. ПОНОМАРЕВ,
снлхатаады партиянай тарилэ секретары.

Ааты-суолу түспэт дьулуруунан

— Аренда бүтүтүн кини — партия пелиитка. Улахан толкуй кинитан кэлим аренда салайан оттуур эвентуи илдэ кинирэ санаада кэлбитин.

Биритээдэ сэтте трактор аманьыта. Билигин быһа тарытар үлэлэргэ сийдыаалар. Иккитэ консервацияланан турар. Оной итин механизатор биритэ үлэлэир табаарытаран кытта сүөһү кини сийдыаалар.

Салайыны үлэлэрибит былааннара улахааттар. Ааспыт сымла 150 гектар тупсарылаахыт сиртэ элбэх сымлаах от снлээтэ ыһаалыахха. Быһыл экин өсө 100 гектар ыһаахыт. Бу сирдэрин 200 т оту ылар быһаар. Иаахыт. Ол эрэр сир тыарсы биригээдэлэр икин ардыларга сүрдөөх ыраахан быһаарылар.

Аренда бопуруостары тар отделенибит оройуонга лидер быһаарытан билибитэ билигин элбэххэ эвентуи. Билигин үлэбитин кини снл быһаарыттар делегациялар кэлэлэр.

И. КОРКИН,
эти онгорор кэлим биритээдэ механикатор, дарыа салайааччыта.

Интэриэс

үүккэ түмүлэр

Арыах хонустарыта манньыксыттар кормоох бородуусууатын хаачыстыбата мөлтөөтүн кини дүүүлгэ туруорбуттара. Оттон кэлим экин аманьык састаабыгар дүлээни лаппа адыаахыт, мөлтөх хаачыстылаах оту кырбатын хаачыстыбатын лаппа тупсардыт. Ол үүт маньыгар билинэ.

Бэйэм 155 солк. складка үлэлэбин. Ол эрэр кини быһаарыттар былаан туолууттан тулууттан хаачыстылар. Дохуотун бүтэтин таах ахсаанын биритээдэ кытта тэтигэ үлэлэстэбин.

Манньыксыттар үлэлэрин барыта фермалар старшайдар бийалар быһаараллар. Оттон механизатордар үлэлэригэр мин быһаарарын үүс курдук. С. С. Лаарев уонна М. М. Яковлев салайар толору механизациялаах оттуур уонна снлэни бөлөмнөр иянолара мин илнбэр түмүлүнүлэр. Кинилэр фермалар ариэххэ үлэлэлэрин хаачылаалар. Хамаастара үүтүн тутулаах буолан интэриэстэ улахан.

В. БАРАШКОВ,
үүтү онгорор кэлим биритээдэ салайааччыта.

Эти, үүтү элбэтии көнө суола

тэра бир биригээдэ, эвентуи буолан, сир, техника түүлэһэн үлэлээһиннэрэ уонна, хамаас буолбакка, агардаа ыабыт үүтүтүн, онгорбут итарын асыйлаан ол дохуотун үлэлэтиллэрэ буолар. Оччогу кини барыта элбэх үүтү, эти онгорорго, этэргэ дэлэл, этинэн хаанынан ылаа, дьар усулуобууата үс-күөгэ.

Биллэрин курдук, Кытаанах отделениета үүтү маһынга хаалылаах. Оттон тахсар сүктү отделение сага салалтата и-

кэлим трендир коллектив тариллэ. Отделение манньыктын урунута бастын водител. Үлэ Албас Аата III септэа отдөлөөх В. Д. Барашков салайар сүөсүтүтэрин уонна оройуонга биллэр С. С. Лаарев салайар отчуоттарын турар 50 кинилээх биригээдэ бийэтин көрүтүтүтүт. Бичат сүөһүнү барытын урунута отделение управлюция П. П. Захаров салайааччылаах сүөсүтүттар уонна ССКП обкомун чинни И. И. Коркин салайааччылаах отчуоттар 20-тан тахса кинилээх биригээдэлэр тутта. Маны таһынан 20-чэ кинилээх олох-дьаах, коммуналнай хаһаайыстыба уонна 6 кинилээх снлгыттар аренданай коллективтара

ийдэринэн рөсценка быһаар. Хас бирдин манньыксыт дохуотун онно ологуран төһөнү ыабыттыттын ылар. Тустаах сирдэхтарын лоп курдук толордохторуна, салайааччы манньыксыттар орто хамаастарын 1,3 төгүд, очут 1,2 тас үлэлэит 1 төгүд ылаахха таах хааллар. Сыл бүтэһигэр ий ахсын үлэлэллэбит абаансаттан ордуот дохуот кини төһө кылааты кинилэринэн үлэлэллэр. Маннаах тарэтингэ кини барыта үүнэ интэрвастаа түһэр, интэриэһэ үрдүүр, харыстаныа буолар.

Килэнигэ билигин сиргэхсийин хайы-үйө хорсунуу бодорылар. Урукку сымларга баччарка күнгэ 4 центиртэн ордуот үүт ылар

КӨДЬҮҮҮН КӨРДӨРДӨ

— Ааспыт снл алтынны 24 күнүгэр үүтү онгорор кэлим биригээдэ салайааччыта В. Д. Барашков кытта сэтте сымла бодорхтоон дуогабар түлэрибитит. Не хобонно ылаахтын манньык.

Биритээдэ 320 ынахтан снл устата 480 тонна үүтү ман, 465 тоннатын гостарствоа туттарыада. Маны таһынан 300 кинирэин атылаах. Расчетнай сымла манньык онго-булуна: бастакы суорттаах үүккэ—66 солк. 87 харчы, иккисэ—62 солк. 22 харчы, суорда суохха 58 солк. 40 харчы уонна кинирэин иһэр үүтүгэр—64 солк. 37 харчы. Уон хоммүт кинирэин атылаах сымната—96 солк. 55 харчы.

Бүтэһиктээх түмүк снл бүтүтүт манньык онгобулар. Расчетнай сымнанан онгобуллубут бородуусууа хаачыстыбата учуоттаны сымната табаарыллар. Ол сууматтан былааньыт-учуоттуур сымнанан онгобуллубут ороскуот көдүрүтүт. Хаалбыт суума коллектив дохуотта буолар. Ол аата аренда ороскуоттары төһөн камчиляр да, снчон дохуот улаатар. Хамааньы манньык адыаахха сыастарар куттал суох. Того дилээххэ, хамаас агардаа үүтүнэн уонна үлэ онорумтуотун эрэ хааччактанар. Хамаас үүтүтэ үлэ онорумтуотун 0,95 коэффициентинан куотан илнэхтээх. Хамаас үүтүтэ бу коэффициентинна хаайтарбатарына, снчон быһынтынан, ордуот үүт биригээдэ рөдүтүтүт хаалар уонна кэлэр сымла туттулуон сеп. Эбэтэр үлэ коллектив советын быһаарытынан атын сымла туттулуон аман сеп. Холобур, техника атытыгар, өрөмүөннэ, тутууга, о. д. а. Былааны таһынан ылаахыт кинирэин 50 бырыһыана натурал төлөлөр. Арендатор ылбат буоларына, совхоз 100

бырыһыан үрдүк сымнада тутар. Былааны таһынан туттарылаахыт үүтү сакаасчыт 50 бырыһыан сымнатын үрдэтин атылаахтар.

Эти онгорор биригээдэни П. Ф. Захаров салайар. Кини итин сымла дуогабардаста. Снл устата 96 т эти оноруохтаах. Расчетнай сымалара манньык бирдин центиргэр үрдүн уойулаахха—338 солк. 12 харчы, орто уойулаахха—281 солк. 56 харчы, орто анынанга—211 солк. 47 харчы, көтөххө—168 солк. 44 харчы. Көдүлэни быһытынан былааньы таһынан туттарылаахыт эти сакаасчыт 25 бырыһыан сымнатын үрдэтин атылаахтар. Туттарылар бир сүөһү тыһыннаах ылаахына 325 кг итэбэс суох буолуохтаах. Былааны таһынан ылаахыт эт 50 бырыһыана натуралан биригээдэ уонна экин харчы төлөмөт.

Дуогабардар былааньыт-учуоттуур сымалара уларытар түбэтэтигэр расчетнай сымалар сагаттан онгобуллар. Сыл айы бирдэ, дуогабардаааччылар икин өртүтүн снчонбууларин, кинирэин сеп. Холобур, үлэ технологията тосту уларытар буоларына, о. д. а.

Этиэххэ наада, бу нынан үлэлээбит кытас кинииттар аренда бийэтин көдүүүтүн толору көрдөрдө. Урунута хаалылаах. Килэни отделение үүтү, эти онорууга кыстык ийдарыгар бир бастынгар ахсааннарыгар кинирдэ. Арендатордар бийэлэрин бийэлэргэ дьаһанар буолан, отделение салалтатыгар атын кэскиллээх бопуруостарына дьарктанарга иаах берилинэ.

К. МАКАРОВ,
отделение
управлюция.

Снимок: арендатордар (хаптаан) отделение зоотехника М. Е. Шарзнов иччат настанига М. М. Кириллин, уонна сүөсүтүт И. Н. Собакин кытта, ферма старшайа П. Ф. Максимов, биригээдэ салайааччыта В. Д. Барашков.

П. Оконишников фотота.

ХААЛЫТТАН—ИННИКИ КҮӨНҮЭ

Быһырын сүөһү интэригэр биригээдэринэн үлэлэи сымдэс, отделениега үүт маньыгар улахан хаалыт тахсытылар. Манньыксыттыгар тахсылаахтыт. Коллектив дону олус бөксө биллэбит. Ааспыт сымла коллективнай бодарэтин үлэлээһинит агардаа суоттуурга үрөттэ. Аренда туһунан тугу этиэххэ сөбүт?

Бастаһынан, тэраһин үлэ тубуста, үлэлэит, тар элпэтиннэртэ улаатта. Коллектив бүтүтүн бир ойго-санаада түмэс үлэлэир. Үлэ көрүнэринэн эрахсы дин суох буолла.

Иккиннэн, үлэ онорумтуота улаатта, бородуусууа бийэргэ турар сымната аччаата.

Үсүнүнэн, коллектив бийэтин бийэте салайар. Тирээн турар хааайыстыбаннай бопуруос

тары суба быһытынан быһаарсыт. Холобур, бийэти «Эрэмнэбит» оройуон хаалылаах фермаларыттан биригээдэ этэ. Билигин бастынгар аххаанарыттар тахсытыт. Снчонинбит төрүтүн алтынны 6 күнүгэр дини отордон ынах уолуутун табаарбалахыт буолар.

Коллектив хас бирдин чиннэе загарта-суоттуурга үрөтүт. Кыһыл муһунуутугар онуоха септөөх снл бийэ. Оно ийдарынан онгорбут бородуусууабыт, ороскуоттар хамааньылар ырылытты көстөр. Холобур, тохсунууга бийэтин 9 тонна 108 кг үүтү ман, ылаахы былааньытын 172 бырыһыан толордубут, үс ийары туттаран 289 солк. аадытыт. Ону таһынан үүтүтүн 1 суортарынан 100 бырыһыан туттаран, снатын үрдэтин 1366 солк. экин

аахсан 7571 солк. волной бородуусууатын онгордубут. Маннаах 7397 солк. ороскуоту таһаардыт, онон тохсунууга ыраас берисыт 176 солк. тахаста. Кыһынны өртүтэр ороскуот улахан буолара чуолкай. Ол итин бийэти сайынны өртүтэр чинчэки сеп бестомностоах бородуусууаны дэлэйдик онгорорго суоттаныт. Уолсайынан кыһынан көрөн баран, 354 тыһ. солк. бородуусууаны онорон, 150 тыһ. солк. ороскуоттан, 200 тыһ. солк. хамааньы аахсаахты дин былааньыахыт. Ол аата бир үлэлэиккэ снл 4 тыһ. солк. хамааньы холку аахсаахыт. Маннаах материалнай интэриэс умнуулаах суохтаах.

П. МАКСИМОВ,
ферма старшайа.

